

културногероически проект. Но също така прозира и един особен комплекс спрямо харизматичната интелектуална власт, която е упражнявал Славейков върху българската интелигенция; спрямо качествата на личността му, превърнала се в синхронията на времето в културна институция. В полето на културногероическото индивидуалните „съревнования“ често пъти са твърде мъчителни. Кьорчев дискретно ще изповяда това си прозрение едва при смъртта на поета – личността на Пенчо Славейков е силна и голяма...

МЪЛЧАНИЯТА НА СИЛНАТА ЛИЧНОСТ

В незавършеното си изследване за поета В. Пундев, правейки психо-биографичен анализ на младежката криза, свързана с преживяната болест, обобщава: „Минаването от единия в другия живот не става само през първото тежко боледуване. Промяната, както собствено и самото боледуване, не може да се ограничи по време. До смъртта си Славейков носи физическите последици: мъчно ходене, при което десният крак се провлича с помощта на бастун, треперещи ръце (бавно, нечетливо писане), затруднен, тежък говор. Тия следи продължават отделеността от външния живот“ (сп. „Изкуство и критика“, 1940, с. 141). В. Пундев е изследовател с предпочитание към онези културни фигури, които обитават граничните модуси на екзистенцията. Той притежава много фин рефлекс към болката, болезненото, болестта. Болестта е отчаяние, но и вдъхновение, драма, но и озарение от дълбините.

Именно с ранното боледуване, белязало цялото съществуване на Славейков, критикът обяснява и неговата вътрешна напрегнатост: „Развитието му трябва да се търси и в боледуването, в причиненото от него сбиране и затваряне в себе си“, „Затворен в себе си, той дълго живее със своите впечатления, дълго мисли, разностранно ги изпитва, бавно събира плодовете. Всяко психично движение у него изглежда по-продължително от обикновеното, по-комплицирано и непроизволно под мрежата на мисълта“, „Неговите намерения за творчество, съзнателният стремеж към поетическа работа изпреварват вътрешните възможности за подобна работа... Трайността и сложността на преживелицата изгубват преснотата на впечатленията, изблика на чувството, непосредния замах на желанието и моментния проблясък на мисълта; те липсват в поезията на Славейков. Оттук е и трудността на неговия израз; мъката винаги личи; той се стреми да види и да изобрази ясно, без да преодолее вътрешната сложност...“ Цитираме всички тези фрагменти, за да покажем,